

Paikkatietoasiain neuvottelukunnan toimikauden 2022–2025 7. kokous

Aika: keskiviikko 20.3.2024 klo 9–11
Paikka: Teams

Tiedotusasia (T)
Keskusteluasia (K)
Päätösasia (P)

Osallistujat:

Puheenjohtaja

Karjalainen Mika, maa- ja metsätalousministeriö

Neuvottelukunnan jäsenet

Aalto Sami, valtiovarainministeriö
Björklund Satu, ympäristöministeriö (Ruusa Degermanin sijaisena)
Havumäki Hanna, puolustusministeriö
Kahra Antti, Geologian tutkimuskeskus
Kostamo Miika, GeoForum ry
Käyhkö Nina, Turun yliopisto, FIUGINET:n edustajana
Laine Yki, Suomen ympäristökeskus
Paavola Tomi, liikenne- ja viestintäministeriö
Reini Jari, Maanmittauslaitos
Riihisaari Tarja, Ilmatieteen laitos
Ruuska Rami, sisäministeriö (Ari-Pekka Dagin sijaisena)
Salonen Teemu, Porin kaupunki, kuntien ja Kuntaliiton nimeämänä
Tammisto Rina, Tilastokeskus
Tenhunen Petri, Digi- ja väestötietovirasto
Tolonen Satu, työ- ja elinkeinoministeriö
von Wehrt Mike, FLIC:in edustaja

Kutsutut asiantuntijat

Komulainen Anssi, Sitra
Ruotsalainen Laura, Helsingin yliopisto

Poissa

Grönholm Marko, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, sosiaali- ja terveysministeriön nimeämä
Laaksonen Heli, Maanmittauslaitos
Pesu Matti, Väylävirasto

Sihteeri

Horppila Hanna, Maanmittauslaitos

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Mika Karjalainen avasi kokouksen. Asialista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen [pöytäkirja](#).

3. Yhteiset eurooppalaiset data-avaruudet ja Data Spaces Support Center (T/K)

Projektijohtaja Anssi Komulainen Sitrasta kertoi EU:n datastrategiasta, data-avaruuksista, Data Spaces Support Centre -projektista ja data-avaruustyöstä Suomessa (Gaia-X).

Komulainen sanoi, että EU:ssa on havahduttu siihen, että arviolta 70 % datasta on kansainvälisten jätien omistuksessa. Jotta yritykset olisivat kilpailukykyisiä tulevaisuudessa, ne tarvitsevat dataa optimoinnissa ja innovoinnissa. Datastrategian ja -säädösten avulla EU lisää paitsi yksityisille henkilöille myös yrityksille digitaalista itsemääräämisoikeutta ja omistajuutta omaan dataansa Euroopassa vaihtoehtona suurille kansainvälisille pilvipalveluntarjoajille.

Data-avaruus on hajautettu järjestelmä, jonka avulla osallistujat voivat jakaa ja vaihtaa dataa turvallisesti tietyllä toimialalla tai toimialojen välillä noudattamalla yhteisesti sovittuja periaatteita ja pelisääntöjä. Data-avaruudet mahdollistavat pääsyn datamassoihin, jotka eivät olisi mahdollisia yksittäisille toimijoille. Yksi tavoite data-avaruuksissa on kustannusten jakaminen, jolloin osallistujat säästävät rahaa ja aikaa.

EU:n Digitaalinen Eurooppa -ohjelmasta rahoittaman, [Data Spaces Support Centre](#) -projektin tehtävänä on tukea data-avaruuskehitystä ja huolehtia erityisesti pk-sektorin eduista. Projektissa edistetään tietojen ja palveluiden yhteentoimivuutta ja jakamista eri sidosryhmien kanssa tarjoamalla neuvontaa, tukea ja koulutusta, osallistumalla standardointiin ja standardien käyttöön, edistämällä yhteistyötä sidosryhmien välillä sekä kannustamalla ja tukemalla innovaatioita. Projektin tavoitteena on myös tukea European Data Innovation Boardia (EDIB) eurooppalaisten data-avaruuksien ohjeistuksien luomisessa (Guidelines for Common European data spaces). Projekti alkoi lokakuussa 2022 ja loppuu maaliskuussa 2026.

[Gaia-X](#) on eurooppalainen hanke, jonka tavoitteena on luoda avoin, turvallinen ja itsenäinen pilvipalveluiden infrastruktuuri Euroopassa. [Gaia-X Finland](#) on Suomen kansallinen data-avaruuksien kehittämisen hubi, jossa on useita työryhmiä. Paikkatietoryhmää vetävät Antti Jakobsson ja Faris Alsu hail Maanmittauslaitoksesta.

Komulainen kertoi, että Gaia-X tulee jatkamaan senkin jälkeen, kun Sitran rooli koordinoijana päättyy kesällä 2024. Komulainen mainitsi, että he ovat perustamassa Data Spaces Alliance Finlandia, joka lanseerataan [Nordic Data Festival](#) -tapahtumassa 10.4.2024.

4. Tekoälyperusteinen satelliittipaikannuksen häirinnän tutkimus (T/K)

Professori Laura Ruotsalainen kertoi satelliittipaikannuksen häirinnän tutkimuksesta. Ruotsalainen työskentelee Helsingin yliopistossa [tietojenkäsittelytieteen](#) osastolla ja on aktiivinen Suomen tekoälykeskuksessa ([Finnish Center for Artificial Intelligence FCAI](#)).

Ruotsalaisen johtama 15 tutkijan [Spatiotemporal Data Analysis \(SDA\)](#) -ryhmä kehittää syväoppimisen algoritmeja ja muita koneoppimismenetelmiä GNSS-signaalin häiriöiden havaitsemiseen (anomaly detection) sekä jammerien eli jumittimien paikantamiseen (localizing jammers) ja niiden sormenjälkitarkoitukseen (fingerprinting jammers). GNSS-signaalin häiriöiden tunnistamisella, reagoinnilla ja torjunnalla varmistetaan GNSS-pohjaisten järjestelmien luotettavuus ja turvallisuus mm. älykaupunkeja ja autonomaista liikennettä varten. Ryhmä tekee myös yhteistyötä Nasan kanssa sensoridatan laatumenetelmien kehittämisessä tulevaisuuden Mars-lentoja varten.

Ruotsalainen puhui GNSS-signaalien häirinnästä (jamming) ja harhautuksesta (spoofing). Häirinnässä lähetetään signaalia radiolaitteella samalla taajuudella peittäen signaali kokonaan. Harhautuksessa vastaanotin seuraa ja luottaa väärennetyihin signaaleihin. Kyseessä on vakava ongelma, jota esiintyy myös Suomessa.

Siviilien tekemää häirintää on havaittu jo 15 vuoden ajan. Esimerkiksi ammattikuljettajat, jotka eivät halua työnantajansa seuraavan sijaintia, käyttäjät jammereita. Ne häiritsevät laajalla alueella myös muita laitteita. Arviolta puolet häiriöistä on tahallisesti aiheutettua ja puolet johtuu viallisista laitteista. Tällaisten laitteiden omistaminen ei ole kiellettyä, mutta käyttäminen on. Tutkijat käyttävät Faradayn häkkiä, joka pitää signaalin sisällään. Valtiollista häirintää on ollut kuuden vuoden ajan. Siinä käytetään tehokkaita laitteita, joiden signaalin kantama on satoja kilometrejä.

5. Tour-de-table

Puheenjohtaja Mika Karjalainen sanoi lähettäneensä PATINEn jäsenille kansliapäällikön maaliskuussa 2024 tekemän päätöksen viimeaikaisista jäsenien vaihdoksista. Ko. asiakirja, PATINEn asettamispäätös sekä uusimmat pöytäkirjat löytyvät maa- ja metsätalousministeriön hankeikkunasta [PATINE 2022-2025](#). Karjalainen on nyt virallisesti PATINEn puheenjohtaja ja Antti Vertanen hänen sijaisensa. Karjalainen kertoi, että paikkatietojen kansallisen riskiarviotyöryhmän raportti ja johtopäätökset ovat valmistumassa lähiaikoina.

Satu Björklund ympäristöministeriöstä kertoi osallistuvansa kokouksiin Ruusa Degermanin sijaisena. Björklund kertoi, että [rakentamislain](#) korjaussarjasta on tulossa lausuntoyhteenveto. Ympäristöministeriö järjestää 17.4.2024 [verkkotilaisuuden kaavamääräyskokoelmasta ja Katja-asetuksesta](#). Nykyinen kaavamääräyskokoelma uudistetaan tukemaan digitaalista kaavoitusta.

Tarja Riihisaari Ilmatieteen laitokselta kertoi [Rodeo](#)-hankkeesta, joka tuottaa yhteiseurooppalaisen tietoinfrastruktuurin meteorologisten tietoaaineistojen avoimeen jakamiseen ja toteuttaa arvokkaisiin tietoaaineistoihin liittyvät vaatimukset säätietojen osalta. Kolmevuotinen hanke on nyt puolivälissä.

Teemu Salonen Porin kaupungilta puhui aineistojen käytön sopimuksista ja luovutusluvista sekä auditoinneista liittyen mm. kaukokartoitukseen. Hän puhui myös Ryhti-hankkeesta ja rakentamislain muutoksista.

Rina Tammisto Tilastokeskuksesta kertoi edellisellä viikolla pidetystä [Eurostatin](#) kokouksesta. Yhdessä työryhmistä mietitään tilastojen ja paikkatietojen yhdistämistä. Eurostat odottaa, että tilastoviranomaiset sopivat yhdessä, miten vastaavat EU:n politiikkahaasteisiin. Tammisto kysyi, pitäisikö olla teemakokous, jossa mietitään, miten viranomaiset ovat mukana data-avaruuksissa.

Jari Reini kertoi kokouksesta estyneen Heli Laaksosen puolesta, että Maanmittauslaitos on julkaissut uuden vision "Tuntemme Maan – turvaamme tulevaisuutta" ja [strategian](#). [Maanmittauspäivät](#) järjestetään Sokos Hotel Presidentissä 5.-6.6.2024.

Rami Ruuska sisäministeriöstä sanoi, että ministeriössä on keskusteltu turvallisuusasioista. Ministeriö on vaihtamassa pelastussektorin paikkatieto-ohjelmistoa.

Fiuginetin edustaja Niina Käyhkö kertoi, että Turussa pidetään [kaukokartoitusteemasta iltapäivän mittainen seminaari 9.4.2024](#). Sen jälkeen samana päivänä on [Geomob Finland](#) klo 16-18.

6. GeoForum ry:n kuulumiset (T/K)

GeoForum ry:n toiminnanjohtaja Miika Kostamo kertoi 7.-9.3. järjestetystä Metsien biodiversiteetti hackathonista ([Beyond Dead Wood Hackathon](#)) ja LIH-hankkeen ([Location Innovation Hub](#)) julkishallinnon verkoston järjestämistä [webinaareista](#). Kostamo sanoi, että laserkeilaus ja paikkatieto-työryhmän laserkeilausten tilaajaohjeiden sivujen julkaisu on työn alla. Ohjeen pohjana käytetty Benjamin Tulosen diplomityö [Laserkeilauksen laadunvarmistusmenetelmät](#) on julkaistu.

Kostamo mainitsi muutaman tapahtuman, mutta lisää löytyy [GeoForum tapahtumakalenterista](#).

- [20.3.2024 Hanke- ja rahoitusinfo: Pilotteja älykkäiden yhteisöjen \(Smart communities\) data-avaruu-
den toteuttamiseksi](#)
- [25.3.2024 klo 13-13.30 GeoForum Summit 2024 -tiedotustilaisuus 2](#)
- [17.4.2024 KIRAHubin toiminta rakennetun ympäristön kestävä digitalisaation edistämiseksi – LIH
webinaari](#)
- [7.-8.10.2024 GeoForum Summit](#)
 - Yhteistyökumppanien rekrytointi helmikuussa
 - Avoin kutsu puhujille maalikuussa
 - Rekisteröinti avataan toukokuussa

7. INSPIRE-toimeenpano

Jari Reini Maanmittauslaitoksesta esitteli Suomen ympäristökeskuksen [esityksen](#) lietedirektiivin mukaisen aineiston lisäämisestä [Kansalliseen aineistoluetteloon](#). **Esitys hyväksyttiin** oletuksella, että turvallisuusnäkökohdat on arvioitu. Tiedontuottaja on vastuussa aineiston turvallisuudesta.

Reini kertoi EU-komission [GreenData4All](#)-aloitteesta INSPIRE- ja ympäristötietodirektiivien päivittä-
miseksi. Aiheesta oli tarkemmin edellisessä kokouksessa 31.1.2024. Komissio pyysi suunnitelmiinsa pa-
lautetta, jota oli mahdollisuus antaa [Have you say](#) -portaalissa 26.2.-25.3.2024 (hakusana inspire).

Reini kertoi, että komissio on perustanut INSPIREn ja arvokkaiden tietoa-aineiston täytäntöönpanoa yh-
teensovittavalle työryhmälle ([Action 2.5 of the INSPIRE MIWP on the alignment of High-value datasets
and INSPIRE](#)) [työtilan](#) Githubiin. [SEMIC Support Centrer](#) järjestää yhteensovittamistyötä tukemaan sar-
jan webinaareja GeoDCAT-AP-metatietoprofiiliin päivittämiseksi ja [GeoDCAT Good Practicen](#) luomiseksi.

Helmikuun 23. päivänä pidetyssä, teknisiä asioita käsitelleessä [MIG-T -kokouksessa](#) esiteltiin INSPIRE-
seurantatulokset, jotka ovat Suomen osalta parantuneet entisestään metatietojen yhteentoimivuuden
osalta. Kokouksessa hyväksyttiin [GeoJSON Good practice](#) ja kerrottiin INSPIRE-tietotuotemäärittelyihin,
sovelluskeemoihin ja UML-malleihin tehdyistä, mm. [lainsäädäntömuutoksista](#) johtuvista päivityksistä.
Kokouksessa kuultiin myös, että Italia on tehnyt [ohjeen](#) HVD-toimeenpanon tueksi (ks. [esityskalvot](#)).
Suomella oli kokouksen jälkeen kahdenvälinen etäkokous, johon INSPIRE-sihteeristö oli valmistellut ai-
heita mm. tiedontuottajilta tulneiden kysymysten pohjalta.

Seuraavat MIG-T kokoukset ovat 17.5., 13.9. ja 13.12.2024. Komission on tarkoitus järjestää virtuaali-
nen MIG-kokous elokuuhun mennessä.

8. Muut asiat

Ei muita asioita.

9. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään tiistaina 28.5.2024 klo 12–14 Teamsin välityksellä.